

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI A VIII-A
Anul școlar 2020–2021

Probă scrisă
Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI NOTARE

Testul 12

- Se punctează orice modalitate de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit în barem.
- Se acordă zece puncte din oficiu. Punctajul total este de 100 de puncte. Nota finală se calculează prin împărțirea la zece a punctajului total acordat pentru lucrare.

I. TÉTEL **(60 pont)**

A.

1. Explicit informații vizualizate a szövegből. Helyes válaszok: Minden idők legnagyobb sakkjátékosa Paul Charles Morphy volt. Az emberi intelligencia legnagyobb kihívása a sakk. Morphy a 19. században élt. Minden helyes válasz 2 pontot ér. **6 pont**

2. Rövid válasz megfogalmazása (táblázat kitöltése) a szövegből vett információk alapján, az emberre és az állatra jellemző tulajdonságok megkülönböztetése. Lehetséges válaszok:

Állati tevékenységek	Emberi tevékenységek
<i>A nem szükségből, hanem örömből végzett tevékenység nem jellemző az alsóbbrendű állatokra. / Az alsóbbrendű állatok tevékenységeiket szükségből végzik.</i>	<i>Az ember élete során rengeteget játszik, amelynek célja lehet kikapcsolódás, versengés, tanulás vagy a készségek fejlesztése. / Az ember tevékenységeit (nemcsak szükségből, hanem kikapcsolódásból, versengésből, készségei fejlesztése céljából is végzi.</i>

5 pont

3. Szövegrész pontos értelmezése. Helyes válaszok: b; b. Minden helyes válasz 2 pontot ér. Több jelölés esetén a válasz érvénytelen. **4 pont**

4. Egyenes következtetések levonása a szövegből vett információk alapján. Helyes válasz:

Kijelentés	Igaz	Hamis
a. <i>A homo ludens</i> jelentése: okos ember.		X
b. A tarokk elterjedt kártyajáték Európában már a 16. században.	X	
c. A póker nem népszerű kártyajáték.		X
d. Paul Charles Morphy híres kártyajátékos volt.		X
e. A go szabályait sokkal könnyebb elsajátítani, mint a sakkét.		X

5 pont

5. Összetartozó információk kapcsolása. Minden betűjel helyes társítása 1 pontot ér. Több jelölés esetén a válasz érvénytelen. Helyes válasz:

1.	e.
2.	a.
3.	b.
4.	d.
5.	c.

5 pont

6. A köznapi szövegek valóságvonatkozásainak megfigyelése, szövegtömörítés a lényeg/fő gondolat kiemelésével és átfogalmazásával, információk azonosítása a szöveg alapján.

Lehetséges válasz: A legegyszerűbb játékok is alkalmasak arra, hogy kikapcsolódjunk általuk. A szöveg több olyan játékot is említ, amelyekben a játékosok vagy azok csoportjai egymással vetélkednek a győzelemért, így a versengés követelményét is teljesíti pl. a sakk, a bridzs, a póker vagy a go. A bonyolultabb stratégiai játékok során tanulunk és fejlődünk is. A sakk például megtanít tervezni, gondolkodni, a póker arra kényszerít, hogy figyeljünk a körülöttünk lévők viselkedésére, testbeszédére stb., a bridzsjátékosok pedig korlátozott eszközkészlettel tanulnak meg minél hatékonyabban kommunikálni. Érvényes, a szöveg megfelelő információit felhasználó, teljes válasz – 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont. **5 pont**

B.

1. A modalitás kifejezésének nyelvi repertoárja: beszédzándékok és beszédaktusok. Tényközlés átalakítása a megadott beszédzándék/ modális tartalom kifejezésére alkalmas mondattá. Minden helyes mondat 1 pontot ér. Lehetséges válaszok:

- Érdeklődés: Morphy felhagyott a sakkozással?/ Miért hagyott fel Morphy a sakkozással?
- Kétkedés/ bizonytalanság kifejezése: Morphy talán felhagyott a sakkozással./ Állítólag Morphy felhagyott a sakkozással.
- Csodálkozás kifejezése: Húha, Morphy felhagyott a sakkozással?/ Morphy tényleg felhagyott a sakkozással?!

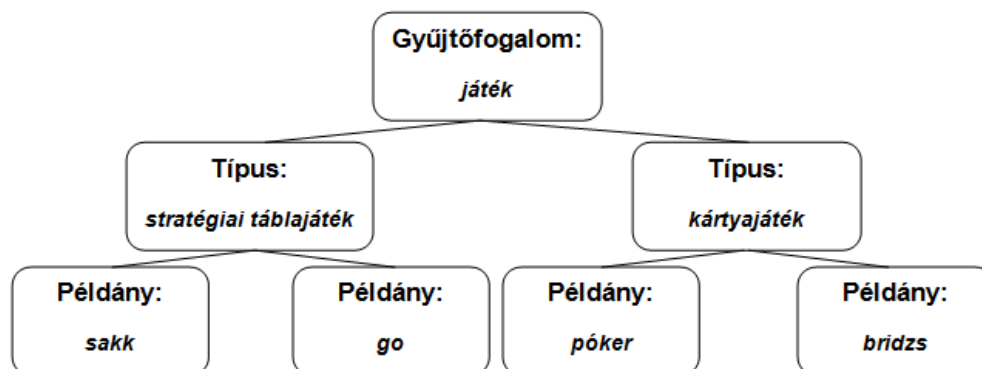
6 pont

2. A birtokos szerkezet mint forma felismerése. Minden helyesen azonosított birtokos és birtokszó 0,5 pontot ér. Helyes válaszok:

	birtokos	birtokszó
a.	a (stratégiai) játékok	fajtája
b.	Az intelligencia	kihívásának
c.	az ember	szenvedélyét

3 pont

3. A szavak jelentése. Jelentéstani kapcsolatok: kategorizálás az egyeditől az általánosig. Minden helyes beillesztés 1 pontot ér:

6 pont

4. Mondat- és szövegépítő eljárások jelentésének levezetése nyelvi-szerkesztési jellemzők mentén, szórendi lehetőségek. Minden helyes mondat 2 pontot ér. Lehetséges megoldás: a. Péter nem Pállal sakkozott tegnap. b. Péter nem tegnap sakkozott Pállal. **4 pont**

5. Jelentés és kontextus. Az igekötős igék aktuális jelentésének ismerése. Minden helyes mondat 1 pontot ér. Lehetséges válaszok: Péter kijátszotta az összes kártyáit. A felbukó focista rájátszott a sérülésére. Kati csak megjátszotta, hogy a barátom. Ezt a kártyapartit nem sikerült lejátszani. Péter összejátszott Pállal, így ők nyertek a társasjátékban. **5 pont**

6. Ok és okozat. Ok-okozati viszony azonosítása. Minden helyesen azonosított ok és okozat 1 pontot ér. Helyes válasz:

Kijelentés	Ok	Okozat
<i>Az ember játék iránti szenvedélyét mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy a civilizáció során játékok milliói alakultak ki.</i>	Az ember játék iránti szenvedélye	A civilizáció során játékok milliói alakultak ki.
<i>Az alig 23 éves Morphy mérhetetlen csalódottságában felhagyott a sakkozással.</i>	Mérhetetlen csalódottság	Morphy felhagyott a sakkozással
<i>A go a sakknál is összetettebb, kombinatívabb, egyszersmind nehezebben elsajátítható játék, ezért máig nem írtak olyan számítógépes programot, amely képes lenne felülkerekedni egy mester felett.</i>	<i>A go a sakknál is összetettebb, kombinatívabb, egyszersmind nehezebben elsajátítható játék.</i>	<i>Máig nem írtak olyan számítógépes programot, amely képes lenne felülkerekedni egy mester felett.</i>

6 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

1. Explicit és implicit információk felismerése, adatok és gondolatok értelmezése és összefoglalása, lényeglátás, egyszerűbb ok-okozati összefüggések felismerése. Lehetséges válasz: Tibor egyidős az elbeszélővel, egy házban is laknak. Az új fiú rögtön lenyűgözi az elbeszélőt, bemutatkozását követően már a nevével is hat rá: „*a Tibor név akkor valami hűvösen előkelőt, szilárdan komolyat és megbízhatót jelentett számomra*”. A beszélő azonnal eszményképéül választja. Tibor szerénységével, udvariasságával és előzékenységével teljesen a hatalma alá vonja társát, mert káprázatos hazugságaival sikerül elfednie előtte valódi énjét. Érvényes, a szöveg információit felhasználó, teljes válasz – 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont

5 pont

2. A szövegben lévő logikai és tartalmi kapcsolatok, összefüggések felismerése, gondolatok értelmezése és összefoglalása. Lehetséges válasz: Az elbeszélő irigykedve nézi a lányok játékát, azonban restell bekéredzkedni a játékba. Abban reménykedik, hogy meghívják őt is, hiszen szükség lenne egy fiú szereplőre is, azonban ezt a szerepet is egy lány játssza. Éppen lemondóan távozni készül, amikor észrevesz egy fiút, Tibort. A másik fiú előtt elszégyelli magát, ezért egy gúnyos, lenéző mosollyal igyekszik leplezni valódi érzéseit. Érvényes, a szöveg információit felhasználó, teljes válasz – 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont.

5 pont

3. Véleménynyilvánítás az értékítélet indoklásával, következtetések megfogalmazása. Lehetséges válasz: Tibor azt állította magáról, hogy katonai magániskolába jár, ráadásul két osztállyal „magasabb rangban”, mivel különbözeti vizsgával feljebb lépett, emellett tudományos kísérletezést folytat kedvtelésből egy saját műhelyben vagy laboratóriumban. Ehhez képest kiderül, hogy egyáltalán nem jár iskolába, kicsapták, nehéz életet él özvegy édesanyjával. Tibor vélhetőleg szégyellte valódi életkörülményeit, ezért felöltött egy olyan modort, amely hitelesítette azokat az információkat, amelyek az előkelőségét hangsúlyozták újdonsült ismerőse előtt. Érvényes, a szöveg információit felhasználó, teljes válasz – 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz – 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz – 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz – 2 pont, kísérlet a válaszadásra – 1 pont.

5 pont

4.

- Témához való igazodás:
 - Az események részletező, kifejtett bemutatása (a történet hiányzó részének felvázolása) – 3 pont, a megadott téma részleges bemutatása – 2 pont, kísérlet a megadott téma bemutatására – 1 pont.
 - A szöveg információira való utalás – 2 pont.

- Az elbeszélő szöveg sajátosságainak minél pontosabb követése (események időrendben való bemutatása, elbeszélői nézőpont, elbeszélés hangneme, ritmusa stb.) – 5 pont; az elbeszélő szöveg sajátosságainak részleges betartása – 3 pont.
- Nyelvi megformáltság, helyesírás: 0-1 hibatípus – 5 pont, 2-3 hibatípus – 3 pont, 4-5 hibatípus – 1 pont, több mint 5 hibatípus – 0 pont. **15 pont**

A javítókulcs nem tartalmazza az összes lehetséges helyes választ. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő érvényes válasz maximális pontot ér.